

Sygn. akt V KK 101/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka

SSA del. do SN Mariusz Młoczkowski (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **S. S.**

skazanego z art.35 ust. 2 ustawy z dn. 21 sierpnia 1997r. o ochronie zwierząt
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 kpk

w dniu 2 czerwca 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego,
od wyroku Sądu Rejonowego w S.

z dnia 10 czerwca 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 czerwca 2014 r., Sąd Rejonowy w S. uznał S. S. za winnego tego, że w dniu 18 kwietnia 2014 r. około godz. 10.00 w O., działając ze szczególnym okrucieństwem, poprzez kilkakrotne uderzenie siekierą w głowę, zakopanie w ziemi żywcem z zaciśniętym na szyi sznurkiem, znęcał się nad swoim psem wabiącym się D., przy czym w następstwie odniesionych przez psa obrażeń

zaszła konieczność jego uśpienia, tj. przestępstwa zakwalifikowanego z art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt; za czyn ten Sąd skazał S. S. na podstawie art. 35 ust. 2 w zw. z art. ust. 1 wskazanej ustawy na karę dwóch lat pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres czterech lat próby. Nadto na podstawie art. 71 § 1 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 100 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda z nich a na podstawie art. 35 ust. 3 a powołanej wyżej ustawy orzekł wobec oskarżonego zakaz posiadania zwierząt przez okres czterech lat; na podstawie art. 35 ust. 5 tej ustawy zasądził od oskarżonego nawiązkę w kwocie 500 zł na rzecz Stowarzyszenia Przyjaciół Psa [...]. Oskarżony został obciążony kosztami sądowymi.

Wyrok ten zapadł w trybie art. 387 § 2 k.p.k.; uprawomocnił się w pierwszej instancji, albowiem nie zostały od niego wywiedzione środki odwoławcze.

Kasację od powyższego wyroku na korzyść S. S. wywiódł, w trybie art. 521 § 1 k.p.k., Prokurator Generalny.

Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. wyrokowi Sądu Rejonowego zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, tj. art. 387 § 1 i 2 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wadliwego wniosku oskarżonego o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydanie wyroku niezgodnego z tymże wnioskiem, poprzez orzeczenie zamiast wnioskowanej kary roku i ośmiu miesięcy (*pozbawienia wolności – uwaga S.N.*) z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby, kary pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby oraz orzeczenie poza zakresem złożonego wniosku środka karnego w postaci zakazu posiadania zwierząt na okres 4 lat oraz nawiązki w kwocie 500 zł na cel związany z ochroną zwierząt, w sytuacji, gdy uprawniona zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt organizacja społeczna, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, mogąca wykonywać prawa pokrzywdzonego, nie została zawiadomiona o terminie rozprawy”.

Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o „uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co pozwoliło na jej uwzględnienie w całości na posiedzeniu, bez udziału stron, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego dotknięty jest bowiem uchybieniem podniesionym w kasacji, stanowiącym, w pierwszej kolejności, wyraz rażącego naruszenia przepisu prawa procesowego – art. 387 § 2 k.p.k., w sposób, który nie tylko mógł mieć, ale wręcz miał, istotny wpływ na treść zaskarżonego przez Prokuratora Generalnego orzeczenia. Dla porządku dodać należy, po drugie, że w podniesionym w kasacji uchybieniu dopatrzyć się także można rażącego naruszenia art. 387 § 3 k.p.k., także w sposób mający istotny wpływ na treść orzeczenia – rzecz w tym, że możliwość uzależnienia przez sąd uwzględnienia złożonego w trybie § 1 art. 387 k.p.k. wniosku od dokonania w nim wskazanej przez siebie zmiany, oznacza także konieczność zwrócenia wnioskodawcy przez sąd uwagi, że jego propozycja nie spełnia wszystkich wymogów prawa (co do wymierzenia określonej kary lub środka karnego) i jeśli wnioskodawca dąży do uwzględnienia składanego wniosku, winien go w określony sposób zmodyfikować (por. w tym przedmiocie m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r., sygn. akt II KK 97/11, OSNKW 2011/7/63, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2009 r., sygn. akt IV KK 398/09, LEX nr 558345). W takim właśnie kontekście wskazanych unormowań procesowych, jak się wydaje, skarżący podnosząc, iż Sąd „uwzględnił wadliwy wniosek oskarżonego” w istocie wskazuje na rażące naruszenie, w sposób mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku, i tego ostatniego przepisu prawa procesowego, aczkolwiek wprost przepisu art. 387 § 3 k.p.k. w treści zarzutu nie powołał (co o tyle nie było konieczne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu kasacyjnym, że przecież przesłanką uznania wniesionej kasacji za oczywiście zasadną jest stwierdzenie zaistnienia podnoszonego przez wnoszącego kasację uchybienia, którego wyłącznie słowne „nazwanie”, z ewentualnym wskazaniem wszystkich naruszonych przepisów, stanowi treść zarzutu).

Uchybienie przez Sąd Rejonowy przepisom umożliwiającym wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy w pierwszej kolejności o tyle stanowi wyraz rażącego naruszenia prawa (w tym przypadku: prawa karnego

procesowego), że w zaskarżonym orzeczeniu wymierzono S. S. między innymi karę dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na czteroletni okres próby – a więc inną, aniżeli wnioskował (wnosił wszak o wymierzenie mu kary roku i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres czterech lat próby, a Sąd postanowił o „przychyleniu się do wniosku oskarżonego o wydanie wyroku bez przeprowadzenia rozprawy” – por. k. 53v).

Dodać przy tym trzeba, że wyrokowanie w trybie art. 387 § 2 k.p.k. (wydanie wyroku skazującego i wymierzenie oskarżonemu określonej kary lub środka karnego bez przeprowadzania postępowania dowodowego) jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy sąd uwzględnia „wniosek oskarżonego”, przy spełnieniu – co oczywiste - pozostałych ustawowych przesłanek wynikających z powołanego przepisu a pozwalających na wydanie w tym trybie wyroku; siłą rzeczy więc, jeśli sąd widzi możliwość wyrokowania we wskazanym trybie, stwierdzając, że zachodzą wszystkie ustawowe przesłanki pozwalające na zastosowanie rzeczony instytucji, w tym uznając, że okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości i cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości, zobligowany jest do orzeczenia kar i środków karnych z uwzględnieniem ich rodzaju i wymiaru, jakie wskazał wnioskujący o wydanie wyroku skazującego, bez przeprowadzania postępowania dowodowego, oskarżony; nie jest zarazem możliwe orzeczenie takich kar, czy środków karnych, które nie były objęte złożonym przez oskarżonego wnioskiem (por. w tym przedmiocie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1999 r., sygn. akt WKN 32/99, OSNKW 1999/11-12/77).

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie tylko orzekł karę pozbawienia wolności w wymiarze surowszym, aniżeli wnioskował S. S. (k. 53v), ale także orzekł wobec niego, w trybie art. 35 ust. 3a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, środek karny w postaci zakazu posiadania zwierząt, jak również orzekł – fakultatywną (por. art. 35 ust. 5 wskazanej ustawy) - nawiązkę na cel związany z ochroną zwierząt (. Także w tym zakresie, jak trafnie podniósł wnoszący kasację, zaskarżone orzeczenie zapadło z rażącym naruszeniem przepisu art. 387 § 2 k.p.k. Wniosek S. S. nie obejmował bowiem ani rzeczony środek karnego (*notabene* obligatoryjnego w realiach niniejszej sprawy), ani też oskarżony nie wnioskował o

orzeczenie wobec niego nawiązki, o której mowa w art. 35 ust. 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt. W takim zaś stanie rzeczy, Sąd Rejonowy, wydając wyrok w tzw. trybie konsensualnym, nie był uprawniony do ich orzeczenia. O ile dostrzegł konieczność orzeczenia wskazanego środka karnego, jak również widział potrzebę orzeczenia nawiązki na cel związany z ochroną zwierząt, winien był albo uzyskać stosowną w tym przedmiocie modyfikację złożonego wniosku (w tym właśnie wyraża się rażące naruszenie przez Sąd Rejonowy, w wyniku zaistnienia podniesionego w kasacji uchybienia, także przepisu art. 387 § 3 k.p.k., o czym była wyżej mowa), albo też wydać postanowienie o nieuwzględnieniu przedmiotowego wniosku i rozprawę prowadzić w dalszym ciągu na zasadach ogólnych.

Podniesione przez Prokuratora Generalnego uchybienie w zakresie zastosowania przez Sąd Rejonowy prawa procesowego ma o tyle charakter „rażący” (w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k.), że w oczywisty sposób wyraziło się w oczywistym, jednoznacznym naruszeniu przepisów regulujących możliwość wydania wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy w trybie art. 387 k.p.k. (tu: przepisów art. 387 § 2 i 3 k.p.k.), w sposób wyżej ukazany. Wypada przy tym dodać, że właściwe stosowanie wskazanych przepisów ma wręcz elementarne znaczenie dla prawidłowego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy w tym właśnie, tzw. konsensualnym, trybie zakończenia procesu karnego.

Stwierdzone nieprawidłowości, jakich dopuścił się Sąd Rejonowy wyrokując w niniejszej sprawie w trybie art. 387 § 2 k.p.k., miały istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją orzeczenia – w bezpośredni bowiem sposób skutkowały wymierzeniem S. S. surowszej kary pozbawienia wolności, aniżeli przez niego wnioskowana, jak również, wbrew zakresowi złożonego przez oskarżonego wniosku, zaostreniem zastosowanej wobec niego dolegliwości karnej, poprzez orzeczenie środka karnego oraz nawiązki.

Wypada przy tym dodać, że bez znaczenia jest to, z jakich przyczyn Sąd Rejonowy wydał w trybie art. 387 § 2 k.p.k. zaskarżony kasacją wyrok, zawierający rozstrzygnięcia surowsze, w stosunku do tych, o jakie wnioskował S. S. (tj. czy np. nie dostrzegł, na skutek przeoczenia, czy zaniedbania, rzeczywistej treści wniosku oskarżonego, czy też orzekał z pełną świadomością, jaki rzeczony wniosek); istotne

jest tylko stwierdzenie, że podniesione przez skarżącego uchybienie rzeczywiście wystąpiło a zarazem wywołało niekorzystne dla S. S. konsekwencje prawne, wprost wynikające z wydanego przez Sąd Rejonowy orzeczenia.

Dlatego też stwierdzić trzeba, że podniesione przez wnoszącego kasację uchybienie jest więc nie tylko oczywiste, ale też zarazem na tyle poważne, że rzutując na ocenę prawidłowego zastosowania wobec S. S. właściwej represji karnej, zgodnej z prawem materialnym, wywiera „istotny” wpływ na treść zaskarżonego wyroku – a więc jak najbardziej należy do kategorii „przyczyn kasacyjnych” określonych w treści art. 523 § 1 k.p.k.

Z tych powodów, uznając w omówionym przedmiocie oczywistą zasadność kasacji, należało zaskarżony wyrok uchylić i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

W takich realiach, już tylko wyłącznie dla porządku wskazać można, że Prokurator Generalny trafnie także podniósł – niezależnie od omówionych wyżej kwestii (por. s. 4 kasacji) – iż Sąd Rejonowy wydał zaskarżony wyrok w trybie art. 387 § 2 k.p.k. w sytuacji, gdy o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 10 czerwca 2014 r. nie została należycie zawiadomiona organizacja społeczna, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt (w niniejszym postępowaniu za organizację wykonującą prawa pokrzywdzonego, o której mowa w art. 39 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, zostało uznane Towarzystwo Ochrony Zwierząt „A.” – por. k. 43 oraz zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy – k. 47). Okoliczność ta ma jednak wtórne znaczenie, skoro już omówione wyżej okoliczności, jednoznacznie przemawiają za zasadnością kasacji i tym samym wskazują - stosownie do trafnego wniosku zawartego w kasacji – na konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Zwrócić trzeba przy tym uwagę, że w przypadku ponownego wymierzenia oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, należy mieć na uwadze unormowanie art. 538 § 3 k.p.k.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

